

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

29. juuli 2024*

Eelotsusetaotlus – Otsus 2013/488/EL – Salastatud teave – Töötlemisluba –
Loa tühistamine – Tühistamise aluseks oleva salastatud teabe avaldamata jätmine –
Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikkel 47 – Põhjendamiskohustus – Õigus toimikuga
tutvuda – Võistlevuse põhimõte – Põhiõiguste harta artikkel 51 – Liidu õiguse kohaldamine

Kohtuasjas C-185/23,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi kõrgeim halduskohus) 28. veebruari 2023. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 22. märtsil 2023, menetluses

protectus s. r. o., varem BONUL s. r. o.,

versus

Výbor Národnej rady Slovenskej republiky na preskúmavanie rozhodnutí Národného bezpečnostného úradu,

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president K. Lenaerts, asepresident L. Bay Larsen (ettekandja), kodade presidendid A. Prechal, K. Jürimäe, C. Lycourgos, T. von Danwitz, F. Biltgen, Z. Csehi ja O. Spineanu-Matei, kohtunikud J.-C. Bonichot, S. Rodin, P. G. Xuereb, J. Passer, D. Gratsias ja M. Gavalec,

kohtujurist: J. Richard de la Tour,

kohtusekretär: ametnik I. Illéssy,

arvestades kirjalikku menetlust ja 30. jaanuari 2024. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- protectus s. r. o., esindajad: *advokáti* M. Mandzák, M. Para ja M. Pohovej,
- Výbor Národnej rady Slovenskej republiky na preskúmavanie rozhodnutí Národného bezpečnostného úradu, esindajad: *advokáti* L'. Mičinský, M. M. Nemky ja M. Rafajová,
- Slovakkia valitsus, esindajad: E. V. Larišová, A. Lukáčik ja S. Ondrášiková,

* Kohtumenetluse keel: slovaki.

- Eesti valitsus, esindaja: M. Kriisa,
 - Prantsuse valitsus, esindajad: R. Bénard ja O. Duprat-Mazaré,
 - Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: I. Demoulin, N. Glindová, J. Rurarz ja T. Verdi,
 - Euroopa Komisjon, esindajad: Ş. Ciubotaru, A.-C. Simon, A. Tokár ja P. J. O. Van Nuffel,
- olles 16. mai 2024. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,
on teinud järgmise

kohtuotsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artikli 47 ning artikli 51 lõigete 1 ja 2 tõlgendamist.
- 2 Taotlus on esitatud protectus s. r. o. (varem BONUL s. r. o.) ning Výbor Národnej rady Slovenskej republiky na preskúmavanie rozhodnutí Národného bezpečnostného úradu (Slovaki Vabariigi riiginõukogus tegutsev riikliku julgeolekuameti otsuste kontrollikomisjon; edaspidi „kontrollikomisjon“) vahelises vaidluses, mis puudutab viimase otsust jätta rahuldamata protectuse kaebus Národný bezpečnostný úrad (riiklik julgeolekuamet, Slovakkia) (edaspidi „julgeolekuamet“) otsuse peale, millega tunnistati kehtetuks protectuse tööstusjulgeoleku luba ja tööstusjulgeoleku sertifikaat.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Nõukogu 23. septembri 2013. aasta otsuse 2013/488/EL ELi salastatud teabe kaitseks vajalike julgeolekueeskirjade kohta (ELT 2013, L 274, lk 1) põhjenduses 3 on märgitud:
„ELi salastatud teabe töötlemisel liikmesriikide pädevate asutuste, töötajate või lepinglaste poolt peaksid liikmesriigid järgima käesolevat otsust kooskõlas oma riigisiseste õigusaktidega ning [Euroopa Liidu N]õukogu toimimiseks vajalikus ulatuses, et iga liikmesriik võiks olla kindel ELi salastatud teabe suhtes samaväärse kaitsetaseme kohaldamises.“
- 4 Otsuse artikli 1 lõigetes 1 ja 2 on ette nähtud:
„1. Käesoleva otsusega nähakse ette ELi salastatud teabe kaitseks vajalikud julgeoleku aluspõhimõtted ja miinimumstandardid.
2. Kõnealuseid aluspõhimõtteid ja miinimumstandardeid kohaldatakse nõukogu ja selle peasekretariaadi suhtes ning liikmesriigid peavad neid järgima kooskõlas oma vastavate riigisiseste õigusaktidega, et tagada kõigile ELi salastatud teabe samaväärne kaitsetase.“

5 Otsuse artikli 11 lõigetes 2, 5 ja 7 on sätestatud:

„2. Nõukogu peasekretariaat võib lepinguga usaldada ülesanded, millega kaasneb juurdepääs ELi salastatud teabele või sellise teabe töötlemine või säilitamine, tööstus- või muudele üksustele, mis on registreeritud liikmesriigis [...].

[...]

5. Liikmesriigi riiklik julgeolekuasutus, määratud julgeolekuasutus või muu pädev julgeolekuasutus tagab vastavalt riigisisestele õigusaktidele, et asjaomase liikmesriigi territooriumil registreeritud lepinglased ja all-lepinglased, kes osalevad sellistes salastatud lepingutes või all-lepingutes, mis eeldavad juurdepääsu CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL või SECRET UE/EU SECRET tasemel salastatud teabele oma valdustes, kas selliste lepingute täitmise käigus või lepingueelses etapis, omavad asjakohase tasemega töötlemisluba.

[...]

7. Sätted käesoleva artikli rakendamise kohta on esitatud V lisas.“

6 Sama otsuse artikli 15 lõike 3 punktides a–c on täpsustatud:

„Liikmesriigid võtavad kooskõlas vastavate riigisiseste õigusaktidega kõik asjakohased meetmed tagamaks, et ELi salastatud teabe töötlemisel ja säilitamisel järgivad järgmised isikud käesolevat otsust:

- a) Euroopa Liidu juures olevate liikmesriikide alaliste esinduste töötajad ning nõukogu või selle ettevalmistavate organite istungitel või muus nõukogu tegevuses osalevate riiklike delegatsioonide liikmed;
- b) muud liikmesriikide valitsusasutuste töötajad, sealhulgas nendesse valitsusasutustesse lähetatud töötajad olenemata sellest, kas nad täidavad oma tööülesandeid asjaomaste liikmesriikide territooriumil või välismaal;
- c) muud isikud, kellel on liikmesriikides oma tööülesannete tõttu nõuetekohased volitused juurdepääsuks ELi salastatud teabele [...].“

7 Otsuse 2013/488 artikli 16 lõike 3 punkti a alapunkt i on sõnastatud järgmiselt:

„Liikmesriigid peaksid artikli 15 lõike 3 rakendamiseks tegema järgmist:

- a) määrama riikliku julgeolekuasutuse, [...] kes vastutab ELi salastatud teabe kaitseks võetavate turvameetmete eest, et:
 - i) mis tahes avalik-õigusliku või eraõigusliku riigisisese talituse, organi või asutuse valduses olevat ELi salastatud teavet kaitstaks nii kodu- kui välismaal käesoleva otsuse kohaselt“.

8 Otsuse V lisa „Tööstusjulgeolek“ punktides 8–13 on sätestatud:

- „8. Töötlemisloa väljastab riiklik julgeolekuasutus/määratud julgeolekuasutus või liikmesriigi muu pädev julgeolekuasutus tõendamaks vastavalt riigisisestele õigusaktidele, et tööstus- või muu üksus suudab oma valdustes kaitsta asjaomasel salastatuse tasemel (CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL või SECRET UE/EU SECRET) ELi salastatud teavet. See esitatakse nõukogu peasekretariaadile kui lepingu sõlmijale enne, kui lepinglasele või all-lepinglasele või potentsiaalsele lepinglasele või all-lepinglasele tohib edastada ELi salastatud teavet või võimaldada sellele juurdepääsu.
9. Töötlemisloa väljastamisel peab asjaomane riiklik julgeolekuasutus või määratud julgeolekuasutus vähemalt:
- hindama tööstus- või muu üksuse terviklikkust;
 - hindama omandiõigust, kontrolli või lubamatu mõju võimalikkust, mida saaks turvariskiks pidada;
 - kontrollima, et tööstus- või muu üksus on kehtestanud julgeolekusüsteemi, mis hõlmab kõiki asjakohaseid turvameetmeid, mis on vajalikud CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL või SECRET UE/EU SECRET tasemel salastatud teabe või materjali kaitsmiseks vastavalt käesolevas otsuses esitatud nõuetele;
 - kontrollima, et CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL või SECRET UE/EU SECRET tasemel salastatud teabele juurdepääsu vajavate juhtkonna liikmete, omanike ja töötajate julgeolekustaatus on kindlaks määratud käesolevas otsuses sätestatud nõuete kohaselt, ning
 - kontrollima, et tööstus- või muu üksus on määranud ametisse julgeolekuametniku, kes vastutab juhtkonna ees julgeolekuga seotud kohustuste täitmise eest kõnealuses üksuses.
10. Kui see on asjakohane, teavitab nõukogu peasekretariaat lepingu sõlmijana asjakohast riiklikku julgeolekuasutust või määratud julgeolekuasutust või muud pädevat julgeolekuasutust sellest, et lepingueelses etapis või lepingu täitmiseks on vaja töötlemisluba. Töötlemis[luba] on lepingueelses etapis nõutav, kui pakkumismenetluse käigus on vaja väljastada CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL või SECRET UE/EU SECRET tasemel ELi salastatud teavet.
11. Kui nõutakse töötlemisluba, ei anna lepingu sõlmija eelistatud pakkujale täitmiseks salastatud lepingut enne, kui on saadud kinnitus selle liikmesriigi riiklikult julgeolekuasutuselt, määratud julgeolekuasutuselt või muult pädevalt julgeolekuasutuselt, kus on asjaomase lepinglase või all-lepinglase asukoht, et on väljastatud nõuetekohane töötlemisluba.
12. Töötlemisloa väljastanud riiklik julgeolekuasutus/määratud julgeolekuasutus või muu pädev julgeolekuasutus teavitab nõukogu peasekretariaati kui lepingu sõlmijat kõigist töötlemisloaga seotud muudatustest. All-lepingust teavitatakse julgeolekuasutust/määratud julgeolekuasutust või muud pädevat julgeolekuasutust.
13. Töötlemisloa tühistamine asjaomase riikliku julgeolekuasutuse/määratud julgeolekuasutuse või muu pädeva julgeolekuasutuse poolt on nõukogu peasekretariaadile piisav alus lepingu sõlmijana salastatud lepingu lõpetamiseks või pakkuja hankekonkursilt kõrvaldamiseks.“

Slovakkia õigus

- 9 11. märtsi 2004. aasta seaduse nr 215/2004, mis käsitleb salastatud teabe kaitset ja millega muudetakse teatud seadusi (zákon č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov) (põhikohtuasjas kohaldatavas redaktsioonis; edaspidi „seadus nr 215/2004“), §-s 46 on sätestatud:

„Ettevõtja tööstusjulgeoleku loa võib väljastada ainult ettevõtjale, kes on [...]

c) julgeoleku seisukohast usaldusväärne [...]“.

- 10 Seaduse § 49 lõikes 1 ning lõike 2 punktides a ja b on täpsustatud:

„(1) Ettevõtjat, kelle puhul on tuvastatud turvarisk, ei peeta julgeoleku seisukohast usaldusväärseks.

(2) Turvariskiks peetakse

a) mis tahes tegevust, mis on vastuolus Slovaki Vabariigi huvidega riigikaitse, riigi julgeoleku, rahvusvaheliste suhete, riigi majandushuvide ja riigivõimu toimimise valdkonnas või on vastuolus huvidega, mida Slovaki Vabariik on kohustunud kaitsma;

b) mis tahes välis-, kaubandus- või varalisi suhteid, mis võivad kahjustada Slovaki Vabariigi huve välis- või julgeolekupoliitika valdkonnas [...]“.

- 11 Seaduse § 50 lõige 5 on sõnastatud järgmiselt:

„Kui julgeolekuamet tuvastab, et ettevõtja ei täida enam mõnda §-s 46 sätestatud tööstusjulgeoleku tingimust või et ta on raskelt või korduvalt rikkunud salastatud teabe kaitsega seotud kohustusi, tunnistab ta loa kehtetuks.“

- 12 Sama seaduse § 60 lõikes 7 on ette nähtud:

„Julgeolekuamet teostab julgeolekukontrolli kõigi füüsiliste isikute suhtes, kellele peab teatavaks saama salastatud teave, mis on seotud Slovaki Vabariiki siduvast rahvusvahelisest lepingust tulenevate ülesannete täitmisega, ning väljastab sellele isikule julgeolekusertifikaadi; isiku julgeolekusertifikaadi väljastamise suhtes kohaldatakse §-e 10–33 [...]“.

- 13 23. märtsi 2016. aasta dekreeidi nr 134/2016 töötajatega seotud julgeoleku kohta (vyhláška č. 134/2016 Z. z. o personálnej bezpečnosti) (põhikohtuasjas kohaldatavas redaktsioonis) §-s 5 on sätestatud:

„(1) [Seaduse nr 215/2004] § 60 lõikes 7 nimetatud füüsilise isiku julgeolekusertifikaadile märgitakse:

[...]

d) sellise [I]iidu salastatud teabe maksimaalne salastatuse tase, millele teabe valdajal võib olla juurdepääs, ja [I]iidu õigusaktide vastavad sätted, mille alusel on lubatud füüsilise isiku juurdepääs salastatud teabele,

[...]

(4) Kui Slovaki Vabariiki siduvas rahvusvahelises lepingus ei ole sätestatud teisiti,

a) väljastatakse sertifikaat maksimaalselt loa kehtivusajaks,

b) enne kui füüsiline isik tutvub salastatud teabega, tagab vastutav asutus, et teda teavitatakse seaduses [nr 215/2004] ja [l]iidu õigusnormides sätestatud kohustustest salastatud teabe kaitsmise valdkonnas.

[...]

(6) Lõikeid 1–5 kohaldatakse *mutatis mutandis* ka ettevõtja tööstusjulgeoleku sertifikaadi väljastamise suhtes.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 14 Julgeolekuamet väljastas 6. septembril 2018 põhikohtuasja kaebajale tööstusjulgeoleku loa, millega viimane sai õiguse tutvuda salastatud teabega tasemel „Täiesti salajane“ ning edastada või luua salastatud teavet tasemel „Salajane“.
- 15 Lisaks väljastas julgeolekuamet 15. novembril 2018 talle tööstusjulgeoleku sertifikaadi taseme „SECRET UE/EU SECRET“ jaoks.
- 16 Seejärel sai julgeolekuametile teatavaks põhikohtuasja kaebajat puudutav salastamata teave, millest ilmnes muu hulgas, et tema või tema juhtide suhtes viiakse läbi kriminaalmenetlust, et ta on sõlminud lepinguid äriühingutega, kelle suhtes sellist menetlust läbi viiakse, ja teinud neile „ebatavalisi makseid“ ning et esineb kahtlus, et põhikohtuasja kaebaja ja üks teine äriühing, kes olid ühise kontrolli all, esitasid pakkumusi samades hankemenetlustes. Julgeolekuamet sai ise või teistelt asutustelt ka muud teavet, mis tunnistati „salastatud kirjalikeks tõenditeks“.
- 17 Julgeolekuamet andis põhikohtuasja kaebajale võimaluse avaldada arvamust ameti käsutuses oleva salastamata teabe kohta.
- 18 Julgeolekuamet tunnistas 25. augusti 2020. aasta otsusega põhikohtuasja kaebaja tööstusjulgeoleku loa ja tööstusjulgeoleku sertifikaadi kehtetuks. Loa kehtetuks tunnistamise põhjendamiseks märkis julgeolekuamet, et arvestades tema käsutuses olevat salastatud ja salastamata teavet, esineb põhikohtuasja kaebaja puhul turvarisk Slovaki Vabariigi julgeolekualaseid huve kahjustada võiva ärisuhte ning selle liikmesriigi majandushuvidega vastuolus oleva tegevuse tõttu. Otsuses märkis julgeolekuamet ka, et selle loa kehtetuks tunnistamisega kaasneb tööstusjulgeoleku sertifikaadi tühistamine, kuivõrd sertifikaadi kehtivus sõltub selle loa kehtivusest.
- 19 Kaebus, mille põhikohtuasja kaebaja selle otsuse peale esitas, jäeti kontrollikomisjoni 4. novembri 2020. aasta otsusega rahuldamata. Viimati nimetatud otsust põhjendati muu hulgas viitega salastatud teabele, mille sisu ei olnud otsuses esitatud ning millega ei olnud võimalik tutvuda ei protectusel ega tema advokaadil, kuna julgeolekuameti direktor jättis rahuldamata advokaadi taotluse selle teabega tutvuda.

- 20 Põhikohtuasja kaebaja esitas kontrollikomisjoni otsuse peale kaebuse Najvyšší súd Slovenskej republikyle (Slovaki Vabariigi kõrgeim kohus). Selle kaebuse läbivaatamise pädevus anti pärast kaebuse esitamist üle Najvyšší správny súd Slovenskej republikyle (Slovaki Vabariigi kõrgeim halduskohus), kes on eelotsusetaotluse esitanud kohus.
- 21 Julgeolekuamet edastas 28. septembril 2022 sellele kohtule kogu toimiku, sealhulgas julgeolekuameti ja kontrollikomisjoni otsuste põhjendustes nimetatud salastatud kirjalikud tõendid.
- 22 Põhikohtuasja kaebaja kaebust lahendava koja president otsustas 4. oktoobri 2022. aasta otsusega toimiku salastatud osaga tutvumist mitte võimaldada. Samal päeval taotles põhikohtuasja kaebaja advokaat eelotsusetaotluse esitanud kohtult luba tutvuda julgeolekuameti edastatud salastatud kirjalike tõenditega. Põhikohtuasja kaebaja kaebust lahendava koja president jättis 5. oktoobri 2022. aasta kirjaga selle taotluse rahuldamata, paludes julgeolekuametil siiski kaaluda võimalust anda luba nimetatud advokaadile nende tõendite teatavaks tegemiseks. Julgeolekuamet teatas 25. novembri 2022. aasta kirjas eelotsusetaotluse esitanud kohtule, et ta lubab edastada kaks salastatud kirjalikku tõendit, kuid keeldub andmast nõusolekut muude põhikohtuasjas kõne all olevate salastatud kirjalike tõendite teatavaks tegemiseks põhjusel, et selline teatavaks tegemine tooks kaasa teabeallikate avalikuks tuleku.
- 23 Põhikohtuasja kaebaja advokaat taotles 16. jaanuari 2023. aasta kirjas uuesti võimalust tutvuda kõigi kirjalike tõenditega, tuginedes muu hulgas harta artiklile 47, nagu seda on tõlgendatud 22. septembri 2022. aasta kohtuotsuses Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság jt (C-159/21, EU:C:2022:708).
- 24 Selles kontekstis küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus, kas harta on põhikohtuasjas kohaldatav.
- 25 Seejuures rõhutab eelotsusetaotluse esitanud kohus eelkõige, et tööstusjulgeoleku sertifikaadi kehtivuse tingimused on kindlaks määratud Slovakkia õiguses, milles on selle sertifikaadi kehtivuse eelduseks seatud tööstusjulgeoleku loa kehtivus, ent milles ELi salastatud teabe töötlemist ega sellele juurdepääsu üksikasjalikumalt reguleeritud ei ole.
- 26 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib samuti, et otsus 2013/488 paneb liikmesriikidele teatud konkreetsed kohustused seoses selliste füüsiliste või juriidiliste isikute volitamise, kellel on õigus- ja teovõime lepinguid sõlmida. Ta leiab lisaks, et asjaolu, et kohaldatavaid Slovakkia õigusnorme ei võetud vastu konkreetse liidu õigusakti rakendamiseks ning et need seovad omavahel tööstusjulgeoleku sertifikaadi ja riigisisese tööstusjulgeoleku loa kehtivuse, ei tähenda, et nende õigusnormide kohaldamist ei saa käsitada liidu õiguse kohaldamisena harta artikli 51 lõike 1 tähenduses, mis tähendab, et harta on põhikohtuasjas kohaldatav.
- 27 Juhul kui harta on põhikohtuasjas kohaldatav, on eelotsusetaotluse esitanud kohtul tekkinud küsimus, kas harta artikliga 47 on kooskõlas Slovakkia õigusnormid ja praktika, mis puudutavad juurdepääsu salastatud teabele menetlustes, mille eesmärk on vaidlustada tööstusjulgeoleku loa või tööstusjulgeoleku sertifikaadi kehtetuks tunnistamine.
- 28 Nende õigusnormide ja praktika kohaselt on see teave piiranguteta kättesaadav kohtunikele, kes peavad lahendama sellel teabel põhinevate otsuste peale esitatud kaebusi, kuid see teave ei kuulu toimikusse, millega kaebajal on võimalik tutvuda. Viimase advokaat võib sellele teabele juurdepääsu saada alles pärast teabe salastanud asutuselt loa saamist, ilma et sellise loa andmisest

keeldumine oleks kohtulikult kontrollitav. Lisaks on advokaadil jätkuvalt konfidentsiaalsuskohustus ning seega ei või ta talle kättesaadavaks saanud salastatud teabe sisu avaldada oma kliendile.

29. Neid asjaolusid arvestades peab eelotsusetaotluse esitanud kohus silmas võimalust, et 22. septembri 2022. aasta kohtuotsusest Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság jt (C-159/21, EU:C:2022:708) saab tuletada nende õigusnormide – nagu neid rakendavad riigisisised ametiasutused ja kohtud – vastuolu harta artikliga 47. Siiski on vaja kindlaks teha, kas see lahendus on käesolevale asjale täielikult ülekantav. Kui see on nii, siis soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus saada täpsustusi ka pädevuse kohta, mis tal peab olema harta artiklist 47 tulenevate õiguste tagamiseks niisuguses olukorras, nagu on kõne all põhikohtuasjas.

30. Neil asjaoludel otsustas Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi kõrgeim halduskohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas [harta] artikli 51 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et liikmesriik kohaldab liidu õigust, kui üks tema kohtutest hindab seda, kas õiguspärane on selle riigi parlamendi erikomisjoni otsus, millega viimane jättis teise astme organina muutmata riikliku julgeolekuasutuse haldusotsuse, millega tunnistati kehtetuks (tühistati)

– esiteks juriidilisele isikule antud tööstusjulgeoleku luba, mis andis talle õiguse juurdepääsuks riigisiseses õiguse alusel salastatud teabele, ning

– teiseks ja üksnes selle loa kehtetuks tunnistamise tulemusena ka tööstusjulgeoleku sertifikaat, mis on nimetatud juriidilisele isikule antud selleks, et ta saaks juurdepääsu tasemel „SECRET UE/EU SECRET“ salastatud teabele [otsuse 2013/488] artikli 11 ja V lisa tähenduses?

2. Kui vastus [esimesele küsimusele] on jaatav:

Kas harta artikli 47 esimest ja teist lõiku tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus riigisisised õigusnormid ja praktika, mille kohaselt

a) otsuses, millega riiklik julgeolekuasutus mainitud loa ja sertifikaadi kehtetuks tunnistab (tühistab), ei kajastata salastatud teavet, mille põhjal kõnealune asutus leidis, et nende kehtetuks tunnistamise (tühistamise) tingimused on täidetud, vaid üksnes viidatakse selle asutuse toimikus olevale asjakohasele dokumendile, mis seda salastatud teavet sisaldab,

b) asjaomasel juriidilisel isikul puudub juurdepääs riikliku julgeolekuasutuse toimikule ja erinevatele dokumentidele, mis sisaldavad salastatud teavet, mille põhjal sama asutus mainitud loa ja sertifikaadi kehtetuks tunnistab (tühistas),

c) asjaomase juriidilise isiku advokaat võib saada juurdepääsu sellele toimikule ja dokumentidele, ent üksnes riikliku julgeolekuasutuse direktori või olenevalt olukorrast riiklikule julgeolekuasutusele kõnealused dokumendid esitanud muu asutuse nõusolekul, ning ta peab pärast juurdepääsu saamist tagama toimiku ja nende dokumentide sisu konfidentsiaalsuse,

d) [esimeses küsimuses] nimetatud otsuse õiguspärasust hindaval kohtul on sellele toimikule ja neile dokumentidele siiski täielik juurdepääs?

3. Kui vastus [teisele küsimusele] on jaatav:

Kas harta artikli 47 esimest ja teist lõiku tuleb tõlgendada nii, et need võimaldavad (või lausa nõuavad) otseselt seda, et [esimeses küsimuses] nimetatud otsuse õiguspärasust hindav kohus ei kohalda [teises küsimuses] kirjeldatud õigusnorme ja praktikat ning annab asjaomasele juriidilisele isikule või tema advokaadile juurdepääsu riikliku julgeolekuasutuse toimikule ja – kui see on asjakohane – salastatud teavet sisaldavatele dokumentidele, kui nimetatud kohus peab seda vajalikuks, et tagada õigus tõhusale õiguskaitsevahendile ja võistlevale menetlusele?

4. Juhul kui vastus [kolmandale küsimusele] on jaatav:

Kas harta artikli 51 lõikeid 1 ja 2 tuleb tõlgendada nii, et [kolmanda küsimuse] sõnastusele vastav kohtu pädevus anda juurdepääs toimikule ja – kui see on asjakohane – dokumentidele puudutab

- ainult neid toimiku või dokumentide osi, mis sisaldavad teavet, mis on asjakohane tööstusjulgeoleku hindamiseks [otsuse 2013/488] artikli 11 ja V lisa tähenduses, või
- ka neid toimikute või dokumentide osi, mis sisaldavad teavet, mis on asjakohane tööstusjulgeoleku hindamiseks riigisisese õiguse tähenduses, st ulatuses, mis on otsuses 2013/488 ette nähtud tingimustest laiem?“

Euroopa Kohtu pädevus

- 31 Kontrollikomisjon leiab, et Euroopa Kohtul ei ole pädevust eelotsusetaotlusele vastata.
- 32 Esiteks puudub põhikohtuasjal seos liidu õigusega, kuna Slovakkia ametiasutused kohaldasid selles kohtuasjas riigisiseseid õigusnorme, mille eesmärk on üksnes kaitsta Slovaki Vabariigi huve ja mis võeti vastu enne selle liikmesriigi ühinemist liiduga ning seda valdkonnas, mis kuulub igal juhul liikmesriikide ainupädevusse.
- 33 Teiseks palutakse kolmanda küsimusega Euroopa Kohtul otseselt tõlgendada riigisiseseid õigusnorme ja hinnata nende õigusnormide kooskõla liidu õigusega.
- 34 Sellega seoses tuleb ühelt poolt märkida, et esimese küsimusega soovitakse kindlaks teha, kas selline olukord, nagu on kõne all põhikohtuasjas, kuulub harta kohaldamisalasse, ja ülejäänud küsimused, mis kõik puudutavad harta sätete tõlgendamist, on esitatud üksnes juhuks, kui Euroopa Kohus vastab esimesele küsimusele jaatavalt.
- 35 Sellest järeldub, et kontrollikomisjoni argumente, mis puudutavad Euroopa Kohtu pädevuse puudumist lahendada eelotsusetaotlus tervikuna ja mis on ära toodud käesoleva kohtuotsuse punktis 32, tuleb analüüsida esimese küsimuse analüüsimisel ning need ei saa viia järelduseni, et Euroopa Kohus ei ole pädev seda taotlust lahendada.
- 36 Teiselt poolt, mis puudutab konkreetselt kolmandat küsimust, siis väärrib küll meeldetuletamist, et ELTL artiklis 267 sätestatud menetluses, mis põhineb liikmesriikide kohtute ja Euroopa Kohtu ülesannete selgel eristamisel, on põhikohtuasja faktiliste asjaolude tuvastamine ja hindamine ning riigisisese õiguse tõlgendamine ja kohaldamine üksnes liikmesriigi kohtu pädevuses (24. juuli 2023. aasta kohtuotsus Lin, C-107/23 PPU, EU:C:2023:606, punkt 76 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 37 Samas nähtub selle küsimuse sõnastusest endast, et see ei puuduta mitte riigisisese õigusnormi, vaid harta tõlgendamist.
- 38 Järelikult tuleb tõdeda, et Euroopa Kohtul on pädevus eelotsusetaotlus lahendada.

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

- 39 Esimese küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas harta artikli 51 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et liikmesriigi kohtu poolt niisuguse otsuse õiguspärasuse kontrollimine, millega esiteks tühistatakse tööstusjulgeoleku luba, mis annab juurdepääsu liikmesriigi salastatud teabele, ja teiseks selle tühistamise tõttu tühistatakse tööstusjulgeoleku sertifikaat, mis annab otsuse 2013/488 artikli 11 ja V lisa alusel juurdepääsu ELi salastatud teabele, puudutab akte, mis kujutavad endast liidu õiguse kohaldamist kõnealuse artikli 51 lõike 1 tähenduses.
- 40 Harta kohaldamisala on määratletud selle artikli 51 lõikes 1, mille kohaselt on harta sätted liikmesriikide tegevuse puhul neile ette nähtud üksnes liidu õiguse kohaldamise korral.
- 41 Liidu õiguskorras tagatud põhiõigused laienevad seega kõigile liidu õigusega reguleeritud olukordadele, kuid mitte väljapoole niisuguseid olukordi (26. veebruari 2013. aasta kohtuotsus Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, punkt 19, ja 6. oktoobri 2015. aasta kohtuotsus Delvigne, C-650/13, EU:C:2015:648, punkt 26).
- 42 Mõiste „liidu õiguse kohaldamine“ harta artikli 51 lõike 1 tähenduses eeldab seda, et liidu õigusakti ja asjaomase riigisisese meetme vahel on seos, mis läheb kaugemale sellest, et tegemist on naabervaldkondadega või et üks neist valdkondadest avaldab teisele kaudset mõju (vt selle kohta 6. oktoobri 2016. aasta kohtuotsus Paoletti jt, C-218/15, EU:C:2016:748, punkt 14, ning 24. veebruari 2022. aasta kohtuotsus Glavna direktsia „Pozharna bezopasnost i zashtita na naselenieto“, C-262/20, EU:C:2022:117, punkt 60).
- 43 Selleks, et välja selgitada, kas riigisisese meetme puhul on tegemist „liidu õiguse kohaldamisega“ harta artikli 51 lõike 1 tähenduses, tuleb niisiis muude tegurite hulgas hinnata, kas põhikohtuasjas kõne all olevate riigisiseste õigusnormide eesmärk on liidu õiguse sätte rakendamine, milline on nende riigisiseste õigusnormide laad ja kas nendega taotletakse muid eesmärke kui liidu õigusega hõlmatud eesmärgid, isegi kui need riigisisese õigusnormid võivad mõjutada liidu õigust kaudselt, ning seda, kas selles valdkonnas on olemas liidu õiguse erinormid või normid, mis võivad seda valdkonda mõjutada (5. mai 2022. aasta kohtuotsus BPC Lux 2 jt, C-83/20, EU:C:2022:346, punkt 27 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 44 Mis puudutab sellega seoses esimesena harta kohaldatavust sellise tööstusjulgeoleku loa tühistamisele, mis annab juurdepääsu liikmesriigi salastatud teabele, siis tuleb märkida, et liidu õigus ei sisalda praeguses arenguetapis akti, millega kehtestataks üldnormid liikmesriikide otsuste kohta, millega antakse juurdepääs riigisiseste õigusnormide alusel salastatud teabele (vt selle kohta 25. aprilli 2024. aasta kohtuotsus NW ja PQ (salastatud teave), C-420/22 ja C-528/22, EU:C:2024:344, punkt 103).

- 45 Täpsemalt on otsuse 2013/488 – millele eelotsusetaotluse esitanud kohus viitab seoses tööstusjulgeoleku sertifikaadiga, mis annab juurdepääsu ELi salastatud teabele – artikli 1 lõikes 1 sätestatud, et selle otsusega määratletakse ELi salastatud teabe kaitseks vajalikud julgeoleku aluspõhimõtted ja miinimumstandardid. Seevastu ei sisalda see otsus sätteid, mis reguleeriksid juurdepääsu riigisiseste õigusnormide alusel salastatud teabele.
- 46 Selles kontekstis ei nähtu eelotsusetaotlusest, et põhikohtuasjas kõne all oleva tööstusjulgeoleku loa tühistamist reguleerivate riigisiseste õigusnormide eesmärk või tagajärg oleks liidu õiguse sätte rakendamine või et nende õigusnormide kohaldamine mõjutaks sellise sätte kohaldamist.
- 47 Seega ei ilmne, et sellise julgeolekuloa tühistamine, nagu on kõne all põhikohtuasjas, tähendaks liidu õiguse kohaldamist harta artikli 51 lõike 1 tähenduses.
- 48 Mis puudutab teisenähta kohaldatavust sellise tööstusjulgeoleku sertifikaadi tühistamisele, mis annab juurdepääsu ELi salastatud teabele, siis tuleb märkida, et liidu institutsioonid on vastu võtnud konkreetsed õigusaktid, mille eesmärk on reguleerida ELi salastatud teabe kaitset nende tegevuse raames.
- 49 Täpsemalt võttis nõukogu selleks vastu otsuse 2013/488, millele eelotsusetaotluse esitanud kohus viitab.
- 50 Otsuse põhjendusest 3 ja artikli 1 lõikest 2 tuleneb, et liikmesriigid peavad järgima selles otsuses sätestatud aluspõhimõtteid ja miinimumstandardeid kooskõlas oma riigisiseste õigusaktidega, et igauks saaks olla kindel, et ELi salastatud teabele tagatakse samaväärne kaitsetase.
- 51 Mis puudutab konkreetselt tööstusjulgeolekut, siis on kõnealuse otsuse artikli 11 lõikes 2 ette nähtud, et nõukogu peasekretariaat võib lepinguga usaldada tööstus- või muudele üksustele ülesandeid, millega kaasneb või mille puhul on vajalik juurdepääs ELi salastatud teabele või sellise teabe töötlemine või säilitamine.
- 52 Selleks et tagada ELi salastatud teabe kaitse töövõtjate ja alltöövõtjate poolt, kohustab sama otsuse artikli 11 lõige 5 iga liikmesriigi riiklikku julgeolekuasutust, määratud julgeolekuasutust või mis tahes muud pädevat asutust tagama kooskõlas riigisiseste õigusnormidega, et asjaomase liikmesriigi territooriumil registreeritud töövõtjatel ja alltöövõtjatel, kes osalevad salastatud lepingutes või alltöövõtulepingutes, mille puhul on vajalik juurdepääs ELi salastatud teabele nende ettevõtetes, on nende lepingute täitmise ajal või lepingueelses etapis vastava salastatuse tasemega töötlemisluba.
- 53 Otsuse 2013/488 artikli 11 lõikes 7 on sätestatud, et sätted artikli 11 rakendamise kohta on esitatud otsuse V lisas.
- 54 V lisa punktides 8–13 on ette nähtud töötlemisloaga seotud standardid. Sellest tuleneb muu hulgas, et pädev riigisisene asutus väljastab töötlemisloa kooskõlas riigisiseste õigusnormidega selleks, et tõendada, et tööstusüksus on võimeline tagama ELi salastatud teabele sobiva kaitse, et see asutus peab kontrollima vähemalt rea nimetatud V lisas ette nähtud nõuete täitmist ning et kõigist töötlemisloa muudatustest tuleb teavitada nõukogu peasekretariaati. V lisa punktis 13 on veel täpsustatud, et töötlemisloa tühistamine pädeva riigisisese asutuse poolt on nõukogu peasekretariaadi jaoks piisav alus salastatud lepingu lõpetamiseks või pakkuja hankemenetlusest kõrvaldamiseks.

- 55 Otsuse 2013/488 rakendamise tagamiseks on selle artikli 15 lõike 3 punktis c sätestatud, et liikmesriigid võtavad kooskõlas oma vastavate riigisiseste õigusaktidega kõik asjakohased meetmed tagamaks, et ELi salastatud teabe töötlemisel või säilitamisel järgivad seda otsust eelkõige isikud, kellel on oma tööülesannete tõttu nõuetekohased volitused juurdepääsuks ELi salastatud teabele. Selle kohustuse täitmiseks peavad liikmesriigid vastavalt selle otsuse artikli 16 lõike 3 punkti a alapunktile i määrama muu hulgas riikliku julgeolekuasutuse, kes vastutab ELi salastatud teabe kaitseks võetavate turvameetmete eest, et mis tahes talituse, organi või asutuse valduses olevat ELi salastatud teavet kaitstaks selle otsuse kohaselt.
- 56 Võttes arvesse otsusega 2013/488 kehtestatud õigusnorme, mis panevad liikmesriikidele kohustusi, tuleb meetmeid, mille liikmesriigid on võtnud tööstusjulgeoleku tagamiseks, piiritledes juurdepääsu nõukogu sõlmitud lepingutega seotud ELi salastatud teabele töötlemisloa väljastamise ja kontrolli kaudu, pidada liidu õigust kohaldavateks meetmeteks.
- 57 Täpsemalt tähendab liikmesriigi ametiasutuse poolt töötlemisloa tühistamine selle otsuse V lisa punkti 13 tähenduses sellist kohaldamist. Niisugune tühistamine seab nimelt kahtluse alla loa, mille väljastamine on konkreetselt ette nähtud liidu õiguses, nimelt selle otsuse artikli 11 lõikes 5 koostoimes otsuse V lisa punktiga 8. Lisaks on sellise loa tagajärjed vähemalt osaliselt määratletud selles õiguses, kuivõrd artikli 11 lõige 5 nõuab, et töövõtjal või alltöövõtjal, kes osaleb salastatud lepingutes või alltöövõtulepingutes, mille puhul on vajalik juurdepääs ELi salastatud teabele nende ettevõtetes, on nende lepingute täitmise ajal või lepingueelses etapis vastava salastatuse tasemega töötlemisluba.
- 58 Asjaolu, et tingimusi, mille esinemise korral võib riigisisene ametiasutus otsuse 2013/488 tähenduses töötlemisloa tühistada, ei ole otseselt kindlaks määratud selles otsuses ega mõnes muus liidu aktis ning need kuuluvad seega liikmesriikide kaalutusõiguse alla, järgides siiski selle otsusega kehtestatud raamistikku, ei anna alust teistsuguseks järelduseks.
- 59 Nimelt nähtub Euroopa Kohtu praktikast, et liikmesriiki, kes kasutab vabadust valida liidu õigusakti mitme kohaldamisviisi vahel või kaalutus- või hindamisõigust, mis on selle õigusaktiga kehtestatud korra lahutamatu osa, tuleb pidada liidu õigust kohaldavaks harta artikli 51 lõike 1 tähenduses (vt selle kohta 19. novembri 2019. aasta kohtuotsus TSN ja AKT, C-609/17 ja C-610/17, EU:C:2019:981, punkt 50 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 60 Seda lahendust saab käesoleval juhul kohaldada, kuna lai kaalutusruum, mis liikmesriikidel on otsuses 2013/488 määratletud raamistikus töötlemisloa tühistamiseks selle otsuse tähenduses, on osa selle otsusega määratletud korrast. Pealegi ei tähenda sellise hindamisruumi olemasolu kuidagi seda, et selline töötlemisluba põhineks riigisisel õigusel või et selle tagajärjed oleksid määratletud üksnes riigisiseses õiguses.
- 61 Neil asjaoludel ja arvestades seda, et otsusega 2013/488 kehtestatud ELi salastatud teabe kaitse korra eesmärk on tagada nõukogu nõuetekohane toimimine, ei saa nõustuda Slovakkia, Eesti ja Prantsuse valitsuse argumendiga, mille kohaselt kuulub selle kaalutusõiguse kasutamine liikmesriikidele jäänud pädevusse.
- 62 Kuna Slovakkia valitsus tugineb selles osas ELL artikli 4 lõikele 2, siis väärrib meeldetuletamist, et ehkki selle sätte kohaselt on liikmesriikide ülesanne määratleda oma olulised julgeolekuhuvid ning kehtestada asjakohaseid meetmeid oma sise- ja välisjulgeoleku tagamiseks, ei saa üksnes asjaolu, et riigisisene meede on võetud riigi julgeoleku kaitsmise eesmärgil, tingida seda, et liidu õigus ei ole

kohaldatav, ega vabastada liikmesriike nõudest seda õigust järgida (16. jaanuari 2024. aasta kohtuotsus Österreichische Datenschutzbehörde, C-33/22, EU:C:2024:46, punkt 50 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 63 Käesoleval juhul nähtub eelotsusetaotluses esitatud andmetest, et sellist tööstusjulgeoleku sertifikaati, nagu on kõne all põhikohtuasjas, tuleb pidada töötlemisloaks otsuse 2013/488 tähenduses.
- 64 Nii nähtub eelotsusetaotlusest kõigepealt, et kohaldatavate Slovakkia õigusnormide kohaselt väljastatakse selline sertifikaat ainuüksi eesmärgil võimaldada selle saanud ettevõtjal saada juurdepääs ELi salastatud teabele, selle väljastamine eeldab, et ettevõtjat teavitatakse liidu õigusest tulenevatest kohustustest, mida ta peab järgima, ning Slovakkia õiguses ei ole ette nähtud muud luba, mis võimaldaks ettevõtjal saada ELi salastatud teabele juurdepääsu otsuses 2013/488 määratletud raamistikus.
- 65 Seejärel tuleb märkida, et kuigi eelotsusetaotluse esitanud kohus täpsustab, et kohaldatavaid Slovakkia õigusnorme ei võetud vastu konkreetselt selle otsuse ülevõtmiseks, nähtub Euroopa Kohtu praktikast, et selline järeldus ei välista, et nendel õigusnormidel põhinev akt kujutab endast selle otsuse õiguse kohaldamist harta artikli 51 lõike 1 tähenduses, tingimusel et selle õigusaktiga järgitakse sama otsusega kehtestatud norme (vt analoogia alusel 26. veebruari 2013. aasta kohtuotsus Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, punkt 28).
- 66 Lõpuks tuleb märkida, et kuigi eelotsusetaotlusest ei nähtu, et põhikohtuasja kaebaja oli nõukoguga sõlmitud lepingu pool või et ta osales läbirääkimistel sellise lepingu üle või selle täitmisel, ei ole see asjaolu piisav, et jätta otsus 2013/488 kohaldamata. Nimelt tuleneb selle otsuse artiklist 11 ja V lisast, et ettevõtja võib taotleda töötlemisloa väljastamist, et ta saaks vajaduse korral osaleda nõukogu hankemenetluses, mis eeldab juurdepääsu ELi salastatud teabele.
- 67 Lisaks küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtult, kas tähtsust on asjaolul, et Slovakkia õigus lubab ettevõtja tööstusjulgeoleku sertifikaadi tühistada ainuüksi seetõttu, et selle ettevõtja tööstusjulgeoleku luba on tühistatud. Sellega seoses tuleb tõdeda, et niisuguse seose loomine Slovakkia õigusnormide tähenduses riikliku julgeolekuloa tühistamise ja otsuse 2013/488 tähenduses töötlemisloa tühistamise vahel kujutab endast Slovaki Vabariigi valikut käesoleva kohtuotsuse punktis 60 nimetatud kaalutusõiguse teostamisel ning selline valik ei välista seega, et niisuguse töötlemisloa tühistamine kujutab endast liidu õiguse kohaldamist.
- 68 Kõike eespool toodut arvestades tuleb esimesele küsimusele vastata, et harta artikli 51 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et
- liikmesriigi kohtu poolt niisuguse otsuse õiguspärasuse kontrollimine, millega tühistatakse tööstusjulgeoleku luba, mis annab juurdepääsu liikmesriigi salastatud teabele, ei puuduta akti, mis kujutab endast liidu õiguse kohaldamist selle sätte tähenduses;
 - sellise kohtu poolt niisuguse otsuse õiguspärasuse kontrollimine, millega tööstusjulgeoleku loa tühistamise tõttu tühistatakse tööstusjulgeoleku sertifikaat, mis annab otsuse 2013/488 artikli 11 ja V lisa alusel juurdepääsu ELi salastatud teabele, puudutab akti, mis kujutab endast liidu õiguse kohaldamist kõnealuse artikli 51 lõike 1 tähenduses.

Teine ja kolmas küsimus

- 69 Teise ja kolmanda küsimusega, mida tuleb analüüsida koos, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas harta artiklit 47 tuleb tõlgendada nii, et esiteks on sellega vastuolus riigisiseseid õigusnormid ja praktika, mille kohaselt ei ole otsuses, millega tühistatakse töötlemisluba otsuse 2013/488 tähenduses, märgitud salastatud teavet, mis seda tühistamist õigustaks, nähes samas ette, et tühistamise õiguspärasuse hindamiseks pädeval kohtul on juurdepääs sellele teabele ning et töötlemisloa endise omaniku advokaat võib sellele teabele juurdepääsu saada üksnes asjaomaste riigisiseste asutuste nõusolekul ja tingimusel, et ta tagab selle konfidentsiaalsuse, ning teiseks juhul, kui sellised õigusnormid ja praktika on selle artikliga vastuolus, annab see liikmesriigi kohtule õiguse teha ise töötlemisloa endisele omanikule – vajaduse korral tema advokaadi vahendusel – teatavaks teatud salastatud teavet, kui selle teabe teatavaks tegemata jätmine loa endisele omanikule või tema advokaadile ei näi olevat põhjendatud.
- 70 Esimesena tuleb analüüsida, kas selline olukord, nagu on kõne all põhikohtuasjas, kuulub harta artikli 47 kohaldamisalasse.
- 71 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt eeldab harta artiklis 47 ette nähtud õiguse tõhusale õiguskaitsevahendile tunnustamine igal üksikjuhtumil, et isik, kes sellele viitab, tugineb liidu õigusega tagatud õigustele või vabadustele või et selle isiku suhtes toimub kriminaalmenetlus, mis kujutab endast liidu õiguse kohaldamist harta artikli 51 lõike 1 tähenduses (22. veebruari 2022. aasta kohtuotsus RS (konstitutsioonikohtu otsuste toime), C-430/21, EU:C:2022:99, punkt 34 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 72 Käesoleval juhul tuleb tõepoolest tõdeda, et otsus 2013/488 ei anna ettevõtjale õigust saada töötlemisluba, kui teatavad tingimused on täidetud.
- 73 Selle otsuse V lisa punktist 8 tuleneb siiski, et ettevõtja juurdepääs ELi salastatud teabele nõukogu salastatud lepingu sõlmimiseks või täitmiseks eeldab töötlemisloa omamist.
- 74 Neil asjaoludel tuleb kõigepealt meenutada, et nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 52, tuleneb otsuse 2013/488 artikli 11 lõikest 5, et töövõtjatel ja alltöövõtjatel, kes osalevad salastatud lepingutes või alltöövõtulepingutes, mille puhul on vajalik juurdepääs ELi salastatud teabele nende ettevõtetes, peab olema nende lepingute täitmise ajal või lepingueelses etapis vastava salastatuse tasemega töötlemisluba.
- 75 Seejärel on selle otsuse V lisa punktis 10 sätestatud, et töötlemisluba on lepingueelses etapis nõutav, kui pakkumuste esitamise etapis tuleb väljastada ELi salastatud teavet.
- 76 Lõpuks tuleneb otsuse V lisa punktist 11, et lepingut sõlmiv asutus ei sõlmi väljavalitud pakkujaga salastatud lepingut enne, kui selle liikmesriigi pädev asutus, kus asjaomane töövõtja või pakkuja on registreeritud, ei ole talle kinnitanud, et sobiv töötlemisluba on väljastatud. Peale selle on kõnealuse lisa punktis 13 ette nähtud, et töötlemisloa tühistamine on piisav põhjus salastatud lepingu ülesütlemiseks.
- 77 Sellest järeldub, et töötlemisloa tühistamine otsuse 2013/488 tähenduses toob kaasa selle, et asjaomane ettevõtja kaotab loa saada juurdepääsu ELi salastatud teabele salastatud lepingu sõlmimiseks ja täitmiseks. Seega tähendab selline tühistamine eelkõige, et temalt võetakse õigus – mis tal oli enne tühistamist – osaleda nõukogu salastatud lepingu sõlmimisele eelnevas

etapis ja õigus sellele, et see institutsioon sõlmib temaga niisuguse lepingu, kui tema pakkumus välja valitakse. See õigus kaotatakse isegi siis, kui sarnaselt põhikohtuasja kaebajaga ei olnud nimetatud ettevõtja töötlemisloa tühistamise päeval nõukogu töövõtja ega alltöövõtja.

- 78 Järelikult peab sellisel ettevõtjal olema vastavalt harta artiklile 47 õigus tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus, et vaidlustada oma töötlemisloa tühistamine otsuse 2013/488 tähenduses.
- 79 Teisena, mis puudutab miinimumtagatist, millele selline õiguskaitsevahend peab vastama, siis väärneb meeldetuletamist, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt nõuab harta artikliga 47 tagatud kohtuliku kontrolli tõhusus, et puudutatud isik saaks tutvuda tema suhtes tehtud otsuse põhjendustega, lugedes kas otsust ennast või saades oma sellekohase taotluse põhjal teada selle põhjendused, kusjuures pädev kohus võib asjaomaselt ametiasutuselt nõuda kõnealuste põhjenduste teatavakstegemist, et võimaldada puudutatud isikul kaitsta oma õigusi parimates võimalikes tingimustes ja otsustada täielikult informeerituna, kas on tarvis pädevasse kohtusse pöörduda, ning teha viimati nimetatul täielikult võimalikuks kontrollida asjasse puutuva riigisisese otsuse õiguspärasust (4. juuni 2013. aasta kohtuotsus ZZ, C-300/11, EU:C:2013:363, punkt 53 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 80 Sellises olukorras, nagu on kõne all põhikohtuasjas, kus töötlemisloa tühistamine otsuse 2013/488 tähenduses põhineb üksnes ühe teise julgeolekuloa tühistamisel, saab töötlemisloa tühistamise kohtulik kontroll olla tõhus vaid siis, kui töötlemisloa endisel omanikul on võimalik tutvuda põhjendustega, millel põhineb selle teise julgeolekuloa tühistamine, kuna üksnes nendega tutvumine võimaldab tal mõista nende põhjuste laadi, mis lõpuks viisid sama töötlemisloa tühistamiseni, ja seega vajaduse korral nendele põhjustele vastu vaielda.
- 81 Ülekaalukate kaalutlustega, mis puudutavad eelkõige riigi julgeoleku või rahvusvaheliste suhete kaitset, võib tõepoolest vastuolus olla töötlemisloa endisele omanikule otsuse 2013/488 tähenduses töötlemisloa tühistamise aluseks oleva kogu teabe või selle osa teatavaks tegemine. Sellisel juhul peab liikmesriigi pädev kohus, kelle suhtes ei saa esitada nende andmete või tõendite salastatuse või konfidentsiaalsuse vastuväidet, siiski rakendama oma teostatava kohtuliku kontrolli raames abinõusid, mis võimaldavad tasakaalustada ühelt poolt neid ülekaalukaid kaalutlusi ja teiselt poolt vajadust tagada õigussubjektile piisavas ulatuses tema menetlusõiguste – nagu õigus olla ära kuulatud ja võistlevuse põhimõte – kaitse (vt analoogia alusel 18. juuli 2013. aasta kohtuotsus komisjon jt vs. Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P, EU:C:2013:518, punkt 125 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 82 Selleks on liikmesriigid kohustatud nägema ette tõhusa kohtuliku kontrolli nii nende põhjuste olemasolu ja põhjendatuse üle, millele pädev riigisisene asutus tugineb seoses riigi julgeolekuga, et keelduda otsuse 2013/488 tähenduses töötlemisloa tühistamise aluseks oleva kogu teabe või selle osa avaldamisest, kui ka selle üle, kas tühistamine on õiguspärane (vt analoogia alusel 4. juuni 2013. aasta kohtuotsus ZZ, C-300/11, EU:C:2013:363, punkt 58).
- 83 Otsuse 2013/488 tähenduses töötlemisloa tühistamise õiguspärasuse kohtuliku kontrolli raamistikus peavad liikmesriigid kehtestama õigusnormid, mis võimaldavad tühistamise õiguspärasust kontrollival kohtul tutvuda nii kõigi põhjendustega kui ka nendega seotud tõenditega, mille alusel tühistamine toimus (vt analoogia alusel 4. juuni 2013. aasta kohtuotsus ZZ, C-300/11, EU:C:2013:363, punkt 59).

- 84 Mis puudutab nõudeid, millele peab vastama kohtulik kontroll nende põhjuste olemasolu ja põhjendatuse üle, millele pädev riigisisene asutus tugineb seoses asjaomase liikmesriigi julgeolekuga, siis on oluline, et kohtu ülesanne oleks sõltumatult kontrollida kõiki õiguslikke ja faktilisi asjaolusid, millele pädev riigisisene asutus tugineb, et hinnata vastavalt riigisisestele menetlusnormidele, kas ülekaalukate kaalutlustega, mis puudutavad näiteks riigi julgeoleku või rahvusvaheliste suhete kaitset, on tegelikult vastuolus kõigi või osa tühistamise aluseks olevate põhjenduste ja nendega seotud tõendite teatavaks tegemine (vt analoogia alusel 4. juuni 2013. aasta kohtuotsus ZZ, C-300/11, EU:C:2013:363, punktid 60 ja 62, ning 18. juuli 2013. aasta kohtuotsus komisjon jt vs. Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P, EU:C:2013:518, punkt 126).
- 85 Kui see kohus jõuab järeldusele, et riigi julgeolekuga ei ole vastuolus nende põhjenduste või tõendite vähemalt osaline teatavaks tegemine, mis on otsuse 2013/488 tähenduses töötlemisloa tühistamise aluseks ja mida alguses ei teatavaks ei tehtud, siis annab ta pädevale riigisisesele asutusele võimaluse teha puudutatud isikule teatavaks puuduvad põhjendused ja tõendid. Kui see asutus ei anna luba nende teatavaks tegemiseks, kontrollib kohus tühistamise õiguspärasust üksnes teatavaks tehtud põhjenduste ja tõendite põhjal (vt analoogia alusel 4. juuni 2013. aasta kohtuotsus ZZ, C-300/11, EU:C:2013:363, punkt 63, ning 18. juuli 2013. aasta kohtuotsus komisjon jt vs. Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P, EU:C:2013:518, punkt 127).
- 86 Seevastu juhul, kui ilmneb, et ülekaalukate kaalutlustega, mis puudutavad näiteks riigi julgeoleku või rahvusvaheliste suhete kaitset, on tõepoolest vastuolus kõigi või osa nende põhjenduste või tõendite teatavaks tegemine, mis on otsuse 2013/488 tähenduses töötlemisloa tühistamise aluseks, tuleb tühistamise õiguspärasuse kohtulik kontroll läbi viia menetluses, milles nõuetekohaselt kaalutakse nendest ülekaalukatest kaalutlustest tulenevaid nõudeid ja õigusest tõhusale kohtulikule kaitsele tulenevaid nõudeid, eelkõige õigust võistlevuse põhimõtte järgimisele, piirates selle õiguse võimalikke riiveid sellega, mis on tingimata vajalik (vt analoogia alusel 4. juuni 2013. aasta kohtuotsus ZZ, C-300/11, EU:C:2013:363, punkt 64, ning 18. juuli 2013. aasta kohtuotsus komisjon jt vs. Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P, EU:C:2013:518, punkt 128).
- 87 Sellega seoses peab nimetatud menetlus – arvestades harta artikli 47 vajalikku järgimist – esiteks tagama võistlevuse põhimõtte järgimise võimalikult suures ulatuses, et võimaldada puudutatud isikul vaidlustada otsuse 2013/488 tähenduses töötlemisloa tühistamise aluseks olnud põhjendused ja esitada seisukohti tühistamisega seotud tõendite kohta ning seega esitada tõhusalt väiteid enda kaitseks. Selleks võib kasutada selliseid võimalusi nagu asjaomase teabe või tõendite sisu kokkuvõtte teatavaks tegemine (vt analoogia alusel 4. juuni 2013. aasta kohtuotsus ZZ, C-300/11, EU:C:2013:363, punkt 65, ning 18. juuli 2013. aasta kohtuotsus komisjon jt vs. Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P, EU:C:2013:518, punkt 129).
- 88 Igal juhul on oluline, et puudutatud isikule tehtaks teatavaks nende põhjuste põhisisu, millel tühistamine põhineb, kuna eelkõige riigi julgeoleku või rahvusvaheliste suhete vajalik kaitse ei või võtta puudutatud isikult tema õigust olla ära kuulatud ja seega muuta kasutuks tema õigust seda tühistamist vaidlustada (vt analoogia alusel 4. juuni 2013. aasta kohtuotsus ZZ, C-300/11, EU:C:2013:363, punkt 65).
- 89 Kui liikmesriigi asutus, kes on töötlemisloa otsuse 2013/488 tähenduses tühistanud, soovib pädevas riigisiseses kohtus tugineda üksnes töötlemisloa tühistamise teatud põhjustele, mida ta peab piisavaks, et tühistamist põhjendada, võib ta teatavaks teha üksnes nende põhjenduste sisu (vt analoogia alusel 18. juuli 2013. aasta kohtuotsus komisjon jt vs. Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P

ja C-595/10 P, EU:C:2013:518, punktid 119, 127 ja 130). Sellisel juhul kontrollib see kohus vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktis 85 meenutatud kohtupraktikale tühistamise õiguspärasust üksnes nende põhjenduste alusel, mille sisu on teatavaks tehtud.

- 90 Teiseks ei ole ühelt poolt õiguse tõhusale kohtulikule kaitsele ja teiselt poolt riigi julgeoleku või rahvusvaheliste suhete kaitsmise vajaduse omavaheline kaalumise, millel põhineb käesoleva kohtuotsuse punktides 87 ja 88 tehtud järeldus, samamoodi kehtiv nende tõendite suhtes, mis on aluseks pädevas riigisiseses kohtus esitatud põhjendustele. Nende tõendite avaldamine võib nimelt teatud juhtudel otseselt ja konkreetselt kahjustada eelkõige riigi julgeolekut, kuivõrd see võib muu hulgas ohustada inimeste elu, tervist või vabadust või paljastada riigisiseste julgeolekuasutuste konkreetsel juhul kasutatud uurimismeetodid ning seega tõsiselt takistada nende asutuste ülesannete täitmist tulevikus või selle isegi halvata (vt analoogia alusel 4. juuni 2013. aasta kohtuotsus ZZ, C-300/11, EU:C:2013:363, punkt 66).
- 91 Selles kontekstis on pädeva riigisisese kohtu ülesanne hinnata, kas ja mil määral võivad puudutatud isikule konfidentsiaalsete andmete või tõendite avaldamata jätmine ja sellele vastav võimatus esitada nende kohta oma seisukohti mõjutada nende tõendite tõenduslikku jõudu (vt analoogia alusel 18. juuli 2013. aasta kohtuotsus komisjon jt vs. Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P, EU:C:2013:518, punkt 129 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 92 Neil asjaoludel peab pädev riigisisene kohus tagama, et otsuse 2013/488 tähenduses töötlemisloa tühistamise aluseks olevate põhjenduste põhisisu tehakse puudutatud isikule teatavaks viisil, mis võtab nõuetekohaselt arvesse tõendite vajalikku konfidentsiaalsust, ning vajaduse korral tegema riigisisese õiguse alusel järeldused selle teatavakstegemise kohustuse võimalikust rikkumisest (vt analoogia alusel 4. juuni 2013. aasta kohtuotsus ZZ, C-300/11, EU:C:2013:363, punkt 68).
- 93 Neid harta artiklist 47 tulenevaid nõudeid arvestades ilmneb käesoleval juhul, et pädeva riigisisese kohtu pädevus – millele viitab eelotsusetaotluse esitanud kohus – saada juurdepääs kogu salastatud teabele, millel põhineb töötlemisloa tühistamine otsuse 2013/488 tähenduses, on vajalik, kuid ebapiisav tingimus, et tagada tõhus õiguskaitsevahend sellises olukorras, nagu on kõne all põhikohtuasjas.
- 94 Kaitseõiguste austamine ei tähenda nimelt mitte ainult seda, et pädeva kohtu käsutuses on kõik otsuse tegemiseks asjakohased asjaolud, vaid ka seda, et puudutatud isik saab vajaduse korral nõustaja vahendusel oma huve kaitsta, väljendades nende asjaolude kohta oma seisukohta (vt selle kohta 22. septembri 2022. aasta kohtuotsus Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság jt, C-159/21, EU:C:2022:708, punkt 58).
- 95 Lisaks ei ole töötlemisloa endise omaniku advokaadile antud võimalus asjaomaste riigisiseste asutuste nõusolekul tutvuda salastatud teabega, mis on otsuse 2013/488 tähenduses töötlemisloa tühistamise alus, piisav, et tagada harta artikli 47 järgimine olukorras, kus need asutused võivad keelduda juurdepääsu andmast, ilma et pädev riigisisene kohus saaks teha järeldusi sellise keeldumise võimaliku põhjendamatususe kohta, et kontrollida tühistamise õiguspärasust, ja kus advokaat peab tagama selle teabe konfidentsiaalsuse, mis tähendab, et ta ei tohi avaldada selle sisu oma kliendile.
- 96 Ülejäänud osas ei võimalda eelotsusetaotluses esitatud teave kindlaks teha, kas pädeval riigisisesel kohtul on Slovakkia õigusnormide kohaselt õigus kontrollida, kas riigisiseste asutuste esitatud põhjustega on tõepoolest vastuolus kogu või osa sellise salastatud teabe teatavaks tegemine, mis

on otsuse 2013/488 tähenduses töötlemisloa tühistamise alus, ning vajaduse korral teha järeldusi sellest, kui keeldutakse teatavaks tegemast osa sellest teabest, ilma et keeldumine oleks nõuetekohaselt põhjendatud.

- 97 Samuti, kuigi eelotsusetaotlusest nähtub, et põhikohtuasja kaebajal või tema kaitsjal oli juurdepääs salastamata teabele ja osale salastatud teabest, mis oli otsuse 2013/488 tähenduses töötlemisloa tühistamise alus, ei ole eelotsusetaotluse esitanud kohus täpsustanud, kas sel viisil teatavaks tehtud teave võimaldas põhikohtuasja kaebajal saada teada tühistamise põhjenduste sisu või vähemalt selle põhjenduse või nende põhjenduste sisu, millele pädev riigisisene asutus kavatses tugineda.
- 98 Seega on eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne hinnata, mil määral tagavad põhikohtuasjas kõne all olevad riigisisised õigusnormid ja praktika harta artiklist 47 tulenevate nõuete järgimise, nagu need nõuded nähtuvad käesoleva kohtuotsuse punktidest 79–92.
- 99 Kolmandana, mis puudutab selle tagajärgi, kui tuvastatakse, et need õigusnormid ja praktika on harta artikliga 47 vastuolus, siis võivad liikmesriigid jätta pädevale riigisisesele asutusele õiguse otsustada, kas teha salastatud põhjendused või tõendid teatavaks või mitte, tingimusel et liikmesriigi kohtul, kellele on esitatud kaebus töötlemisloa tühistamise peale otsuse 2013/488 tähenduses, on õigus teha järeldusi selle asutuse poolt lõpuks vastu võetud otsusest (vt analoogia alusel 25. aprilli 2024. aasta kohtuotsus NW ja PQ (salastatud teave), C-420/22 ja C-528/22, EU:C:2024:344, punkt 113).
- 100 Nimelt on selline lahendus juhul, kui pädev riigisisene asutus takistab põhjendamatult kõigi või teatud osa kõnealuse otsuse aluseks olevate asjaolude teatavastegemist, sobiv tagamaks harta artikli 47 täielikku järgimist, kuivõrd sellega garanteeritakse, et kui see asutus rikub temal lasuvaid menetluslikke kohustusi, ei too see kaasa seda, et kohtulahend põhineb asjaoludel ja dokumentidel, millega taotlejal ei ole olnud võimalik tutvuda ning mille suhtes ta ei ole järelikult saanud seisukohta võtta (vt analoogia alusel 25. aprilli 2024. aasta kohtuotsus NW ja PQ (salastatud teave), C-420/22 ja C-528/22, EU:C:2024:344, punkt 114).
- 101 Järelikult ei saa asuda seisukohale, et otsuse 2013/488 tähenduses töötlemisloa tühistamise õiguspärasuse hindamisel on tõhusa kohtuliku kaitse tagamiseks tingimata vajalik, et riigisisel kohtul, kellele on esitatud selle tühistamise peale esitatud kaebus, oleks pädevus ise teatud salastatud teave teatavaks teha, kui selle teabe teatavaks tegemata jätmine selle töötlemisloa endisele omanikule – vajaduse korral tema advokaadi vahendusel – ei näi olevat põhjendatud (vt analoogia alusel 25. aprilli 2024. aasta kohtuotsus NW ja PQ (salastatud teave), C-420/22 ja C-528/22, EU:C:2024:344, punkt 115).
- 102 Kõike eespool toodut arvestades tuleb teisele ja kolmandale küsimusele vastata, et harta artiklit 47 tuleb tõlgendada nii, et
- esiteks ei ole sellega vastuolus riigisisised õigusnormid ja praktika, mille kohaselt ei ole otsuses, millega tühistatakse töötlemisluba otsuse 2013/488 tähenduses, ülekaalukatel kaalutlustel, mis puudutavad näiteks riigi julgeoleku või rahvusvaheliste suhete kaitset, märgitud salastatud teavet, mis seda tühistamist õigustaks, nähes samas ette, et tühistamise õiguspärasuse hindamiseks pädeval kohtul on juurdepääs sellele teabele ning et töötlemisloa endise omaniku advokaat võib sellele teabele juurdepääsu saada üksnes asjaomaste riigisiseste asutuste nõusolekul ja tingimusel, et ta tagab selle konfidentsiaalsuse, kui see kohus tagab, et teabe avaldamata jätmine piirdub sellega, mis on tingimata vajalik, ja et töötlemisloa endisele

omanikule tehakse igal juhul tühistamise põhjenduste sisu teatavaks viisil, mis võtab nõuetekohaselt arvesse tõendite vajalikku konfidentsiaalsust;

- teiseks juhul, kui sellised õigusnormid ja praktika on harta artikliga 47 vastuolus, ei nõua see, et pädev riigisisene kohus teeks ise töötlemisloa endisele omanikule – vajaduse korral tema advokaadi vahendusel – teatud salastatud teabe teatavaks, kui selle teabe teatavaks tegemata jätmine loa endisele omanikule või tema advokaadile ei näi olevat põhjendatud. Vajaduse korral peab seda tegema pädev riigisisene asutus. Kui see asutus ei anna teatavaks tegemiseks luba, kontrollib see kohus töötlemisloa tühistamise õiguspärasust üksnes teatavaks tehtud põhjenduste ja tõendite alusel.

Neljas küsimus

- 103 Arvestades teisele ja kolmandale küsimusele antud vastust, ei ole neljandale küsimusele vaja vastata.

Kohtukulud

- 104 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

1. Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 51 lõiget 1

tuleb tõlgendada nii, et

- liikmesriigi kohtu poolt niisuguse otsuse õiguspärasuse kontrollimine, millega tühistatakse tööstusjulgeoleku luba, mis annab juurdepääsu liikmesriigi salastatud teabele, ei puuduta akti, mis kujutab endast liidu õiguse kohaldamist selle sätte tähenduses;
- sellise kohtu poolt niisuguse otsuse õiguspärasuse kontrollimine, millega tööstusjulgeoleku loa tühistamise tõttu tühistatakse tööstusjulgeoleku sertifikaat, mis annab nõukogu 23. septembri 2013. aasta otsuse 2013/488/EL ELi salastatud teabe kaitseks vajalike julgeolekueeskirjade kohta artikli 11 ja V lisa alusel juurdepääsu ELi salastatud teabele, puudutab akti, mis kujutab endast liidu õiguse kohaldamist kõnealuse artikli 51 lõike 1 tähenduses.

2. Põhiõiguste harta artiklit 47

tuleb tõlgendada nii, et

- esiteks ei ole sellega vastuolus riigisisemed õigusnormid ja praktika, mille kohaselt ei ole otsuses, millega tühistatakse töötlemisluba otsuse 2013/488 tähenduses, ülekaalukatel kaalutlustel, mis puudutavad näiteks riigi julgeoleku või rahvusvaheliste suhete kaitset, märgitud salastatud teavet, mis seda tühistamist õigustaks, nähes samas ette, et tühistamise õiguspärasuse hindamiseks pädeval kohtul on juurdepääs sellele teabele

ning et töötlemisloa endise omaniku advokaat võib sellele teabele juurdepääsu saada üksnes asjaomaste riigisiseste asutuste nõusolekul ja tingimusel, et ta tagab selle konfidentsiaalsuse, kui see kohus tagab, et teabe avaldamata jätmise piirdub sellega, mis on tingimata vajalik, ja et töötlemisloa endisele omanikule tehakse igal juhul tühistamise põhjenduste sisu teatavaks viisil, mis võtab nõuetekohaselt arvesse tõendite vajalikku konfidentsiaalsust;

- teiseks juhul, kui sellised õigusnormid ja praktika on põhiõiguste harta artikliga 47 vastuolus, ei nõua see, et pädev riigisisene kohus teeks ise töötlemisloa endisele omanikule – vajaduse korral tema advokaadi vahendusel – teatud salastatud teabe teatavaks, kui selle teabe teatavaks tegemata jätmise loa endisele omanikule või tema advokaadile ei näi olevat põhjendatud. Vajaduse korral peab seda tegema pädev riigisisene asutus. Kui see asutus ei anna teatavaks tegemiseks luba, kontrollib see kohus töötlemisloa tühistamise õiguspärasust üksnes teatavaks tehtud põhjenduste ja tõendite alusel.

Allkirjad